

БИБЛИОТЕКА МАТИЦЕ СРПСКЕ

МИЛАН КОЊОВИЋ
(1898 - 1993)

Каталог изложбе

Нови Сад, 1998

БИБЛИОТЕКА МАТИЦЕ СРПСКЕ

КАТАЛОЗИ ИЗЛОЖБИ

31

БИБЛИОТЕКА МАТИЦЕ
(1881 - 1981)

АУТОРИ КАТАЛОГА И ИЗЛОЖБЕ

Ксенија Светличих и Љиљана Стамновић

БИБЛИОТЕКА МАТИЦЕ
1981

О МИЛАНУ КОЊОВИЋУ

Коњовић је рођен 1898. у сомборској грађанској породици која својим гробовима досеже близу XVII века. Његов далски предак, надахнут визијом богаћег живота, дошао је у Војводину с Косова, са једном иконом из Пећке Патријаршије, - споменом прошлог и талисманом будућег трајања... Отац Давид, - адвокат, краљевски јавни бележник, посланик мађарског парламента. Мајка Вера, такође је из угледне српске фамилије, ћерка Николе Ђ. Вукићевића, познатог педагога. Детињство, светло и богато, провео је у сомборској кући, у пространим високим собама са тамним, шареним зидовима, испуњеним намештајем у „бидермајер“ и „алт-дајч“ стилу, ормарима понекад великим као тврђаве феудалне, на салашима у игри, окружен разливеним равничарским животом.

(Миодраг Б. Протић, 1958)

Милан Коњовић је сликар јаке маште, а дух његов мучи проблематика не само сликарска. Београдски Уметнички павиљон давно није био тако смео и врео; тако млад, сит и поносит; тако постски запаљен од боја које и пламте и трубе; тако духован са оним астрално зеленим или сиво помрклим празним улицама бачког села и паланке. Коњовић није само сликар уметник, него и сликар дух. Јасно је сада, са колективном изложбом, да Коњовић није прегао да даде само живот и слику свога родног краја, него је у најлепшем напору да даде дух свога завичаја, духовни лик Војводине. А како је кроз сликарски чувствен, Коњовић не чини то по некој интелектуалној амбицији, него ради из основног настројења свога, из једног моћног сликарског односа између себе и завичаја.

(Исидора Секулић, 1940)

Живот и уметност за Милана Коњовића вечна су чуда и вечне тајне. Човекова срећа је у томе што их никада неће одгонетнути. Слика верује у свој урођени нагон и мисли да је креација највећа тајна. Понавља да увек слика своју визију и да то чини слушајући само *сойсџивени унуџарџи глас*. Зачудност је његово окружење. Стога је сликарство човекова илузија, стога је сликарство исто што и љубав. Љубавни занос не траје дуго, па је због тога и настанак Коњовићеве слике кратак. Битна је само сагласност његове припремљене енергије и нађеног мотива. Њихово немумшто разумевање разлог је брзом настанку слике. („По завршетку једне слике изгубим глас!”)

Права слика је она на којој *боје њевају*, јер боја има моћ говора, а сликарство „свој језик, своју синтаксу, своју граматику, своју поезију...” Као што постоји ред у природи, мора постојати и ред у уметности. Ако сликарство треба да има задатак, онда мора славити живот; односно, слика мора властитом светлошћу и песмом боје славити саму себе. („Ошти људски циљ јесте и први задатак уметности – откривање видика у бескрајној лепоти.”)

(Миро Вуксановић, 1991)

Стварајући и развијајући своју сликарску визију фовистичким замахом и експресионистичком емотивношћу, Коњовић се увек служи бојом као основним ликовним елементом. Бојом, третираном снажно до бруталности, што куља у топлој хроматској скали и покрива платно у густом, сочном, пастозном намазу – и арабеском што се као тамни, маркантни појас своди око бојених површина. И док боја увек а арабеска већином остају присутни елементи, константне вредности у Коњовићевом сликарству – као што је, са малим изузетком, и мотив увек исти: Војводина, њени предели и плодови, њени људи и њихов ентеријер – ликовни проблем мења се са сликарским фазама, израстајући логично из континуитета стварања. Зато на тим и са тим својим константним елементима – бојом и арабеском – Коњовић гради све нове и нове, све друкчије слике, чувајући променљивим и живим проблем свог односа према предмету, проблем са којим се у појединој фази или серији слика носи, и који обележава разне епизоде уметничког развојног пута.

(Катарина Амброзић, 1965)

Човек некако »носи« у себи слике Милана Коњовића, он их »види« чак и много пре него што их све скупа, на једном месту, опази. Имати стотину слика или само једну једину, готово да је свеједно. Ово сликарство се не исцрпљује бројем слика, екстензијом, већ интензитетом доживљаја света који је акумулиран у свакој слици. Ако човек у себи већ не поседује овај интензитет и неку врсту стваралачког »лудила«, нема шта да тражи у делу поменутог сликара.

(Сретен Петровић, 1983)

На Коњовићевим најновијим акварелима све је повезано, форме се стапају, све тече, свет тих акварела није сталан он се мења; кист клизи на белој хартији без отпора, брзином која не даје времена да се мисли, све је препуштено инстинкту, спонтаности и интуицији.

(Ирма Ланг, 1972)

Пљусак боја повија стабљике жита, небо дрхти немирним и модрим браздама. У даљини некакав пијан мајур огрнут камарама и багремима. И јата голубова откривена тек једним широким потезом.

Ето Коњовића.

(Мирослав Јосић Вишњић, 1973)

Ја ћу покушати да украјко говорим о себи и свом делу. Одмах истичем: мене је и као човека и као сликара одредио амбијент у коме сам поникао. Рођен сам на бескрајној црници – равници. Над њом се проишежу висока и недокучива небеса – џава, дубоко џава. Исад њих џлове дивни облаци. Као дете, на нашем лејом салашу, где сам радио све џослове, нарочито радо чувао стиоку, џсмајрао сам и џај џризор. Било је уживање лежати на џрави, џледаћи небо и чаробну иђру облака. Две бескрајности једна насџрам друђе: небо и земља. Међу њима човек који све џе уџиске несвесно џрима. Одаџле сам кренуо у живој џуштем који нема краја, са једином жељом да стиђнем иџио даље и даље. Уметници који су на џаковом, бескрајном џушу дуђе сачувају и здравље и активност. То је условљено једно

груђим. Иста снага подстиче младе људе да нешто учине, да нешто створе, а код уметника се одржи до краја живота.

За мене је каи воде, или облак, или комарац, или било шта друго велика тајна којом, као и нама који смо делови овог живота и света, владају сви закони природе. Такво космичко осећање прожима моје сликарство, тако се може ићи даље, јер ту нема краја. Увек почињем изнова. И сутра, када будем стајао испред празног платна, осећаћу се као да први пут сликам. Тада ће почети нова битка, нова неуморна борба без престанка. Она нас одржава, она нам даје полет и снагу, а, пре свега, љубав према животу и ономе што је лепо. Оштри људски циљ јесте и први задатак уметника – откривање видика у бескрајној лепоти.

Велики део мојих слика расејан је по земљи и иностранству. Напуштали су ме оне као што деца кад одрасту напуштају родитељски дом. Собом су свуда понеле овај жраг и равницу сагледане кроз моју жрозничаву визију, изражене светлом мојих боја и мојих линија...

Време у којем сам живео и кришка која је пратила моју делатност, рекли су све о мени као што сам и ја рекао све, колико ми је то омогућила моја љубав према родном граду и мој таленат, све о граду, људима и крају који ми се чини бесконачан и вечан, о шаласану његових живих поља, под лахорима и ветровима, о ужареној ватри под бескрајним лепим небесима. Војводина је мене формирала као сликара, иако она мене можда и није увек схватала, ја сам њу увек носио у себи.

(Милан Коњовић)

Библиотека Матице српске приредила је, поводом стогодишњице рођења, изложбу о сликару Милану Коњовићу. Отворена је од 1. до 31. октобра 1998. године у витринама испред Свечане сале Матице српске, а коришћене су књиге и каталози из збирки Библиотеке и грађа из Рукописног одељења Матице српске.

КАТАЛОГ

Каталог
Српски језик

Српски језик - Нови Сад - Математика, 1982
Српски језик - Нови Сад - Математика, 1982
Српски језик - Нови Сад - Математика, 1982
Српски језик - Нови Сад - Математика, 1982

Кутуба)

ЛИТЕРАТУРА

1. Savremenici / Miodrag B. Protić. - Beograd : Nolit, 1955. - 175, CVIII str., 8 listova s tablama
2. Milan Konjović / od Miodraga B. Protića. - Novi Sad : Forum, [1958]. - 137 str.

Свѹгија по Леонардо, 1920

3. Теме / Исидора Секулић. - Нови Сад : Матица српска, 1962. - 440 стр.
4. Milan Konjović / izbor i predgovor Grgo Gamulin. - Zagreb : Naprijed, 1965. - [13] str., [21] list sa reprodukcijama
5. Milan Konjović / Katarina Ambrozić. - Sombor : Galerija Milan Konjović, 1965. - 228 str.

6. Vojvođanski razgovori / Radovan Popović. - Subotica : Minerva, 1981. - 184 str.
7. Slikarstvo gesta i akcije / Milan Konjović. - Novi Sad : Misao, 1982. - 73 str. - (Akademske besede; 2)
8. Milan Konyovitch / Katarina Ambrozić. - Sombor : Galerie de Milan Konjović, 1985. - 120 str.
9. Ovaj užasni novi svemir / Draško Redep. - Novi Sad : Bratstvo-Jedinstvo, 1985. - 107 str.
10. Razgovor sa Milanom Konjovićem / [razgovor vodio] Ljubisav Andrić. - Novi Sad : Lj. Andrić ; [Beograd] : S. Mašić, 1985. - 164 str.

Важна гебаџа, 1923

11. Metafizika i psihologija slike / Sreten Petrović. - [1. izd.]. - Niš : Gradina : Prosveta, 1986. - 223 str.
12. Potreba za slikom / Sava Stepanov. - Pančevo : Savremena galerija Centra za kulturu "Olga Petrov", 1988. - 130 str.
13. Tér és idő / B. Szabó György. - Újvidék : Forum, 1988. - 398 p.
14. Милан Коњовић као политичка личност / Миленко Бељански. - Сомбор : М. Бељански, 1989. - 12 стр.

15. Stara garda / Stevan Stanić. - Novi Sad : Književna zajednica Novog Sada, 1989. - 290 str.
16. Stvarnost i mit u slikarstvu Milana Konjovića / Lazar Trifunović. - [2. izd.]. - Sombor : Galerija "Milan Konjović", 1990. - 217 str.
17. Ликови Милана Коњовића / Миро Вуксановић. - Нови Сад : Књижевна заједница Новог Сада, 1991. - 162 стр.
18. Nyíló idő/ Herceg János. - Újvidék : Forum, 1991. - 222 p.
19. Новосадски разговори 2 / Љубисав Андрић. - Ириг ; Нови Сад : Српска читаоница и књижница, 1991. - 171 стр.
20. A meztelen bohóc / Tolnai Ottó. - Újvidék : Forum, 1992. - 270 p.
21. Име Срема / Драшко Ређеп. - Нови Сад : Књижевно-уметничка задруга Славија, 1993. - 226 стр.
22. Велики потпис: Милан Коњовић / Драшко Ређеп. - Нови Сад : Прометеј, 1994. - 289 стр.
23. У другом кругу / Мирослав Јосић Вишњић. - Земун : "Драганић", 1995. - 376 стр.
24. Ogledi / Dimitrije Mića Bašičević. - Novi Sad : V. Bašičević ; [Beograd] : Biblioteka grada Beograda, 1996. - 240 str.
25. Plava linija trajanja / Bratislav Ljubišić. - Beograd : S. Mašić, 1997. - 138 str.
26. Zbornik saopštenja i priloga sa skupa posvećenog ličnosti, delu i legatu Milana Konjovića. - Sombor : [Galerija "Milan Konjović"], 1997

КАТАЛОЗИ

27. Милан Коњовић. - [Београд : Уметнички павиљон "Цвијета Зузорић"], 1936. - [4] стр.
28. Лјуди / [izložbu pripremila Katarina Ambrozić]. - Beograd : Kulturni centar, [1969]. - [24] str.
29. Konjović / [uredio Predrag Gol]. - [Osijek : Narodno sveučilište "Božidar Maslarić"], 1970. - 1 presavijen list ([6] str.)

30. Milan Konjović / [odgovorni urednik, izbor tekstova i kataloški podaci Irma Lang]. - Sombor : Galerija "Milan Konjović", [1972]. - 24 str.
31. Milan Konjović / [glavni urednik Irma Lang]. - Sombor : Galerija "Milan Konjović", [1973]. - [29] str.
32. Milan Konjović : retrospektivna izložba slika 1913-1974 / [autor izložbe i kataloga Dragoslav Đorđević]. - Beograd : Muzej savremene umetnosti, 1975. - [143] str.
33. Konjović / [predgovor Tonko Maroević]. - Zagreb : Galerija Forum Centra za kulturu i informacije, 1980. - [24] str.

Ema y Hasiyatay, 1933

34. Milan Konjović / [konceptija izložbe i likovno-grafička oprema kataloga Vidoje Romandić]. - Priboj : Radnički univerzitet "Pivo Karamatijević", 1980. - [24] str.
35. Milan Konjović / [autor izložbe i kataloga Irma Lang]. - Sombor : Galerija "Milan Konjović", 1983. - 1 presavijen list ([8] str.)
36. Gvozdrenović / [tekst Tomislav Lalin]. - Zagreb : Školska knjiga, 1984. - [16] str.

37. Dvadeset godina rada Galerije "Milan Konjović" u Somboru / [autor postavke i teksta Irma Lang]. - Sombor : Galerija "Milan Konjović", 1986. - 64 str.
38. Milan Konjović / [tekst Sava Stepanov]. - Pančevo : Savremena galerija Centra za kulturu "O. Petrov", 1987. - [14] str.
39. Milan Konjović / [autor izložbe i kataloga Irma Lang]. - Sombor : Galerija "Milan Konjović", 1987. - 1 presavijen list ([8] str.)
40. Iz somborskih kolekcija / Milan Konjović. - Sombor : Galerija "Milan Konjović", 1989. - [16] str.
41. Iz somborskih kolekcija / Milan Konjović. - Sombor : Galerija "Milan Konjović", 1989. - [12] str.

Жуто, 1936

42. Milan Konjović / [predgovor i izbor radova Irma Lang]. - Bihać : Muzej Prvog zasjedanja AVNOJ-a, 1990. - [10] str.
43. Konjović / [izbor radova i uvodni tekst Irma Lang]. - Sombor : Galerija "Most" Kulturno-prosvetne zajednice Vojvodine, [1991]. - omot, [1] list teksta
44. Konjović / Igre sa suncem, Petrovaradinska tvrđava, saloni, 15. do 27. avgust 1991. - Novi Sad : Kulturni centar, 1991. - 1 presavijen list
45. Нови Коњовић / [избор радова и уводни текст Драшко Ређеп]. - Сомбор : Галерија Мост, Културно-просветна заједница Војводине, 1993. - 1 омот ([8] стр.)

46. Коњовић и Карловци / [текст Ненад Грујичић]. – Сремски Карловци : Културни центар : Бранково коло, 1998. – [6] стр.

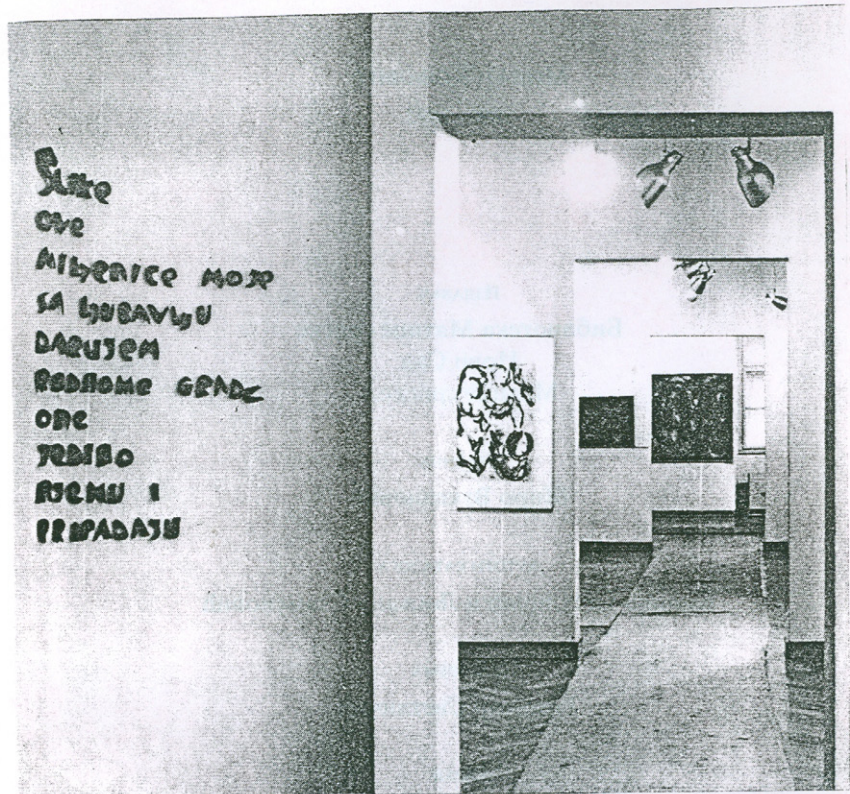
ФАКСИМИЛИ И ФОТОГРАФИЈЕ

47. Милац Коњовић, јули 1898. године
48. Извод из протокола кршетних, Сомбор 1931. године
49. Упитни арак са подацима о раду Милана Коњовића, 1932
50. Млади Милан Коњовић
51. Милан Коњовић са супругом Емом

Цртеж, 1959

52. Са отварања изложбе слика Милана Коњовића у Галерији Матице српске, 1973
53. Коњовић у атељеу
54. Коњовић у родном граду
55. Коњовић у пољу
56. Факсимил рукописа поводом отварања Галерије „Милан Коњовић”, Сомбор 1966
57. *Три грације*, 1926
58. *Дубровачка венера*, 1948

Сликарева посвета у Галерији „Милан Коњовић” у Сомбору

МИЛАН КОЊОВИЋ

1898 - 1993

Издавач

Библиотека Матице српске
Нови Сад
Матице српске 1

Уредник

Миро Вуксановић

АУТОРИ КАТАЛОГА

Ксенија Светличић и Љиљана Стаменовић

Припрема

Тихомир Светличић

Тираж

110 примерака